

Rosja: Moskwa Perm Jekaterynburg Omsk Nowosybirsk Krasnojarsk Irkuck Ulan-Ude Czyta Chabarowsk Władywostok | Mongolia: Ulan Bator | Chiny: Pekin

Szlak jedwabny w Azji Centralnej

Szlakiem Jedwabnym w poszukiwaniu starożytnej legendy

Szlak jedwabny to starożytny trakt handlowy łączący Chiny z Europą. To tysiące kilometrów pokonywanych przez karawany rozpoczynające swoją wędrówkę w dawnej stolicy Chin – Xi'an i udające się w kierunku Europy, w kierunku ówczesnego centrum cywilizacji zachodniej – Cesarstwa Rzymskiego.

Handel wzdłuż historycznego Szlaku Jedwabnego funkcjonował nieprzerwanie przez setki lat – od około III wieku p.n.e. do około XVII wieku n.e. Karawany pokonywały trasy wzdłuż pokrytych śniegiem wysokich góry Tianszan, środkowoazjatyckich stepów i pustyń oraz wyrastające na nich oazy. Na skrzyżowaniach tych tras wymieniano nie tylko jedwab, złoto, przyprawy i inne towary, lecz również idee i osiągnięcia ówczesnej nauki. Wraz z handlarzami Szlakiem Jedwabnym podróżowali również misjonarze i pielgrzymi. Powodowało to przenikanie się elementów kultur i wzajemne oddziaływanie na siebie odległych o tysiące kilometrów społeczeństw. Szlak Jedwabny stawał się pierwszym narzędziem globalizacji.

Pokonanie całej starożytnej trasy handlowej zajmowało wówczas od 6 do 8 lat. Długa męcząca droga, a przede wszystkim długi czas podróży spowodowały, że szczególnemu rozwojowi uległy miasta położone właśnie w połowie drogi pomiędzy dwiema wielkimi mocarstwami Wschodu i Zachodu. Miasta te stały się miejscem spotkania obu odległych kultur. W tym właśnie czasie na miejscu pustynnych oaz wyrastały pełne blichtru metropolie Bliskiego Wschodu i Azji Centralnej.

Mityczny Szlak Jedwabny jest dziś pokryty piaskiem pustyni. Tylko niewiele odcinków dawnych tras zostało zrekonstruowanych. W miejscu dawnych ścieżek karawan powstały dziś drogi asfaltowe i trasy kolejowe. Ruiny starożytnych miast zachowały swój dawny czar i świadectwo wielkości dawnych kultur.

Potencjał gospodarczy dawnego traktu lądowego znów kusi wielkie mocarstwa tak jak dawniej. Od kilku już lat Chiny torpedują nową koncepcję starając się go zrekonstruować jako Nowy Szlak Jedwabny. Ekonomiczny pas łączący Chiny oraz kraje Azji Centralnej z Europą ma na celu ułatwić współpracę regionalną na podstawie istniejących mechanizmów bilateralnych. Trasy pełne mitów pociągające są również dla tych, którzy chcieliby poznać bajeczne, trochę już zapomniane regiony.

Trasy Szlaku Jedwabnego

Pod jedną nazwą Szlak Jedwabny kryje się nie jedna trasa, lecz rozległa sieć transportowa. To przebiegające równoległe do siebie nawzajem oraz skrzyżowane ze sobą drogi i dróżki. Najczęściej jednak mówimy o trzech głównych rozgałęzieniach:

- **Nitka północna** prowadziła z Xi'an, rozgałęziała się w Dunghuang do Turpanu wzdłuż łańcuchu górskiego Tianszan, poprzez Kotlinę Kaszgarską, następnie przez góry Pamiru, gdzie rozgałęziała się w kolejne trasy np. do Issyk Kul i w kierunku północnego brzegu Morza Kaspijskiego, przez Kaukaz i Morze Czarne do Azji Mniejszej, Morza Czarnego aż do Bizancjum.

Rosja: Moskwa Perm Jekaterynburg Omsk Nowosybirsk Krasnojarsk Irkuck Ulan-Ude Czyta Chabarowsk Władywostok | Mongolia: Ulan Bator | Chiny: Pekin

- **Nitka środkowa** prowadziła z ówczesnej stolicy Chin poprzez Dunhuang, Kaszgar i dalej Kotlinę Fergańską, Samarkandę i Bucharę przez Merwę. Stamtąd, karawany udawały się do Iranu i Syrii i prowadziły aż do wschodniej części Morza Śródziemnego.

- **Nitka południowa** prowadziła z Dunhuang na zachód, a następnie na południe od jeziora Lob-nor poprzez pustynię Taklamakan, następnie Hoten, wysokie góry Pamiru i Wokhan, a dalej do zachodnich wybrzeży Oceanu Indyjskiego, skąd podróż kontynuowano drogą morską.

Przez setki i tysiące lat na różnych odcinkach trasy zmieniali się władcy i granice państw. Dziś natkniemy się na pomniki dawnego traktu odwiedzając Chiny, Indie, Kirgistan, Tadżykistan, Kazachstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Iran i Turcję.

Nazwa Szlaku Jedwabnego

Wiele znanych nam wynalazków pochodzi właśnie z Chin. Niektóre z nich wciąż jeszcze są w użyciu, a nawet nadal są niezbędne w życiu codziennym. Herbata, papier, proch, kompas – to tylko niektóre z nich. Również jedwab to wynalazek rodem pochodzący z starożytnych Chin.

Jedwab to naturalne włókno pochodzenia zwierzęcego uzyskiwane z kokonu jedwabnika morwowego. Jego produkcja przez wiele setek lat była najpilniej strzeżoną tajemnicą Chińczyków, a za wywóz jedwabnika lub jego jajek groziła najsurowsza kara śmierci. Zainteresowanie tym luksusowym towarem w bogatych domach Zachodu wciąż rosło i dzięki temu stał się on jednym z najbardziej pożądanym towarów z państwa Wschodu. Nie był to jednak główny towar transportowany legendarnym szlakiem - handlowano m.in: przyprawami, minerałami, złotem, porcelaną oraz wieloma innymi tak samo ważnymi produktami i osiągnięciami ówczesnej cywilizacji.

To niemiecki geograf Ferdinand Freiherr von Richthofen użył tej romantycznie brzmiącej nazwy Szlak Jedwabny, czyli po niemiecku „**Seidenstraße**” po raz pierwszy w połowie XIX wieku – opisując związki handlowe pomiędzy Chinami, Azją Centralną, Bliskim Wschodem a Europą. Nazwa wymyślona przez naukowca przyjęła się również w innych językach, a historyczny trakt zaczęto kojarzyć głównie z tym towarem.

Organizator turystyczny: **EYAND TRAVEL**

Maja Forsytek & Albert Kuczynski GbR
Isländische Str. 2a, D-10439 Berlin, Germany
fon: (+49 30) 275 77 669, (+48 22) 398 73 90
fax: (+49 30) 275 92 541, (+48 22) 398 73 93
e-mail: travel@eyand.de, <http://eyand.de>

Podróżuj z pasją. Podróżuj z nami.

Tworząc naszą koncepcję podróży postawiliśmy sobie za cel oferowanie wycieczek wysokiej jakości, cechujących się odpowiedzialnością za środowisko naturalne, świadomością społeczną i socjalną. Razem z Państwem poszukujemy w podróżach tego, co w nich najciekawsze: człowieka.

Podróżować znaczy podziwiać.

To chęć przemierzania tysięcy kilometrów w celu konfrontacji z nowymi, nieznanymi i odmiennymi stylami życia i niekiedy bardzo skrajnymi światopoglądami. Dzięki świadomemu podróżowaniu budujemy pomost łączący nas jako podróżników z ludnością miejscową danego kraju.